

Vydarené integrovanie hendikepovaných

Občianske združenie *Náš svet* v spolupráci so Spojenou školou internátnou M. R. Štefánika vo Vranove nad Topľou zorganizovalo už tretíkrát prehliadku dramatickej tvorivosti detí a dospelých zo špeciálnych škôl a domovov sociálnych služieb Prešovského a Košického kraja s názvom *Integrácia s gráciou 3*. Uskutočnila sa 15. 11. 2016 v Dome kultúry vo Vranove nad Topľou.

Zmyslom a cieľom podujatia, ktorému predchádza pomerne dlhá a náročná príprava, bolo umožniť žiakom s mentálnym aj telesným postihnutím prevažne z rómskeho etnika, ako aj mladým ľuďom a dospelým z domovov sociálnych služieb prejavíť talent, prežiť radosť zo spoločného úspechu a pritom formovať ich osobnosť. Významným cieľom je aj snaha zlepšiť kvalitu ich života.

Na prehliadke dramatickej tvorivosti sa zúčastnilo 9 skupín. Ako prvý sa predstavoval *Domov sociálnych služieb (DSS) z Vranova nad Topľou* predstavením *Dúhové bonbóny* pod vedením Ľubice Blačovej. Potešili dôvtipnou prácou so scénografiou a rekvizitami, krásnymi kostýmami i výberom hudby.

Súbor *Rakovčanka z DSS Ondava v Rakovci nad Ondavou* zaujal až mysticky pôsobiacim scénickým expresívnym tancom v pôsobivých kostýmoch s videoprojekciou pod názvom *Labutí príbeh*. V podstate išlo o multimedialnú produkciu, spájajúcu tanec, spev a pôsobivé obrazy. Ocenené bolo citlivé pedagogické vedenie Miriam Demkaninovej, ktorá vychádzala z možností, ale aj limitov svojich zverencov. Ich verbálne komunikačné zručnosti neboli dostatočne rozvinuté, preto na sebaujedenie svojich zverencov zvolila tanec.

Žiaci zo *Spojenej školy* na Budovateľskej ulici vo Vranove nad Topľou sa predstavili kreatívne spracovanou rozprávkou *O Šípkovej Ruženke*. Zásľuhu na zaujímavo stvárnenej aktualizovanej podobe rozprávky mali Michaela Pinkošová a Jarmila Praščáková. Umne využili spevácke schopnosti detských protagonistov a v závere priniesli pekné posolstvo.

Deti zo *Spojenej školy internátnej* na Komenského ulici v Humennom sa predstavili rozprávkou *O mravčekoch a cvrčkovi*. Päť detí mladšieho školského veku podalo obdivuhodné výkony, za čo aj zožali búrlivý potlesk.

Deti zo *Špeciálnej základnej školy Pod Papierňou* v Bardejove sa s plnou vážnosťou a veľmi zodpovedne prezentovali predstavením *Biela fialka* pod vedením Ivety Maníkovej. Žiadalo sa v ňom nahradiť presilu rozprávania hraním, pohybom a vniesť do prejavu detí viac hravosti a spontánnosti aspoň do takej miery, akej sú schopné.

DSS Anima z Michaloviec v spolupráci so študentmi gymnázia pod vedením Evy Kostovčikovej prezentoval *Country tanec*. Je to produktívny, umný a pre tento súbor už aj osvedčený prístup – zapojiť do jedného pôsobivého celku talentovaných gymnazistov aj hendikepovaných jedincov.

Deti zo *Spojenej školy internátnej M. R. Štefánika vo Vranove nad Topľou* predviedli divadelné predstavenie *Čin-Čin*, v ktorom podali skvelé výkony. Tvorivý tím učiteliek (Renáta Janočová, Adriana Panáková, Zuzana Sotáková, Mariana Pavlišinová) si počínal veľmi dobre pri voľbe predlohy. Dramaturgicky ju zvládli výborne, keďže

DDS Vranov nad Topľou – Dúhové bonbóny

ŠZŠ, Bardejov – Biela fialka

Rakovčanka, Rakovec nad Ondavou – Labutí príbeh

z pôvabnej knihy Ľudmily Podjavorinskej si zvolili vhodnú a pre deti príťažlivú časť Pytačky. Na oznamovanie dôležitých faktov využili postavu bubeníka, čo bol veľmi dobrý a zážitkový spôsob akcelerovania deja. Temporytmus predstavenia súbor vynikajúco zvládol a celok vtipne vygradoval.

Mária Štofejová so súborom *Svetielko z DSS Harmónia v Strážskom* pripravila so sluchovo postihnutými klientmi predstavenie pod názvom *Návrat troch chrobákov*. Pomohla si videoprojekciou, no aj tak ich vystúpenie bolo obdivuhodné. Zúročila pohybové dispozície svojich zverencov a výsledný produkt publikum prijalo veľmi pozitívne.

Charitný dom v Trebišove pod vedením Slávkky Štrbáňovej sa prezentoval svojskou verziou *Superstar*. Dominovala spevná zložka, žiadalo sa zapojiť podľa možnosti aj pohyb, pravdaže v rámci individuálnych schopností účinkujúcich.

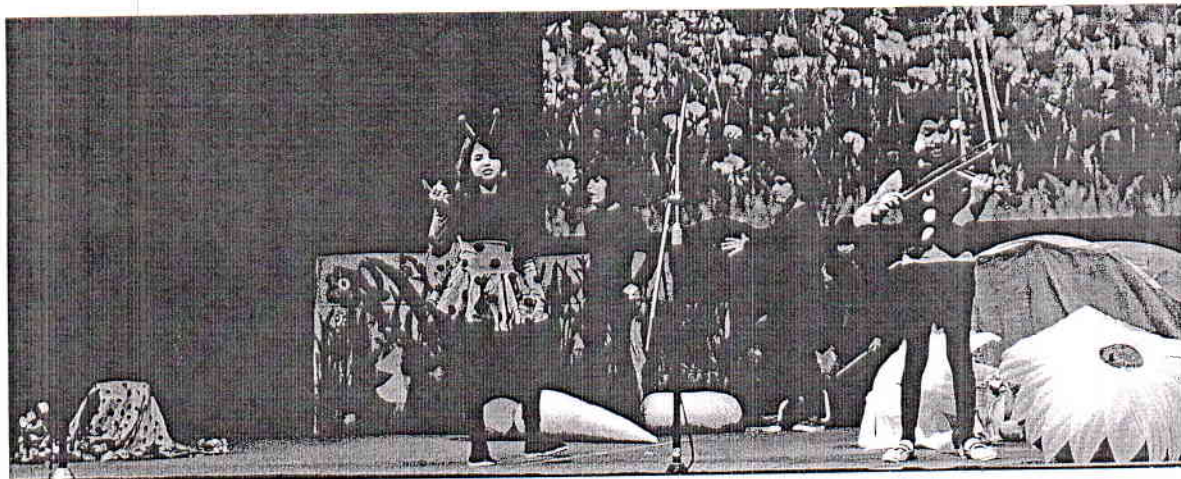
Nasledovalo oceňovanie a odmeňovanie všetkých súborov cenami a zážitková časť pokračovala hodnotiacim seminárom pre vedúcich súborov. Zmienim sa iba o zásadných otázkach a odporúčaníach, ktoré tu odzneli:

Pre fundované a citlivé vedenie súborov, ktoré vedú zväčša špeciálni pedagógovia, je potrebné vedieť, ako uplatňovať vstup učiteľa do roly s rôznym typom statusov, teda aj herca, aby dokázal byť dieťaťu aj dospelému partnerom a zároveň facilitátorom pri jeho účinkovaní na javisku.

Deti, mladí ľudia aj dospelí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami potrebujú facilitáciu na získanie emocionálneho bezpečia a istoty, podporu komunikačnej a prezentačnej odvahy, často aj pri orientácii v priestore javiska, schopnosti komunikovať s publikom, pri adresovaní svojej výpovede, ako aj pri pamäťovom zlyhaní, a to nielen v prípade textu, ale aj konania, interakcie a podobne. Pre pedagóga je ideálne zvoliť si univerzálnu rolu, napríklad slniečko, vietor, motýľ a podobne, teda takú, ktorá prirodzene vyplýva z predlohy a umožní pohyb pedagóga v role s cieľom zasahovať, pomáhať, viesť, riadiť tam, kde je to potrebné, aby došlo k želaným zmenám v osobnostnom napredovaní zverencov a aby sa minimalizoval ich stres z prezentovania pred publikom.

DSS Anima, Michalovce – Country tanec

SŠI Humenné – O mravčekoch a cvrčkovi

SŠI Vranov nad Topľou – Čin-Čin

Teatroterapia predstavuje nový fenomén; objavuje sa v kultúrnom živote Európy od konca sedemdesiatych rokov a spája umeleckú výchovu a terapiu. Pre členov súboru je pôsobenie v divadle vlastne terapiou divadelným umením. Pre kvalitnú prácu vedúcich súborov je však potrebné osvojiť si značnú sumu poznatkov z fungovania divadla alebo poznať aspoň

jeho základy, aby proces tvorby divadelného predstavenia a jeho prezentovanie spĺňalo isté estetické kritériá, aj keď nie sú primárne. Podstatné sú výchovné a terapeutické benefity.

Ďalšia časť hodnotiaceho seminára bola venovaná základným otázkam fungovania divadla hraného deťmi so špeciálnymi potrebami s aplikáciou na konkrétne predstavenia a návrhom na zlepšenie, prípadne zjednodušenie práce. Vo viacerých predstaveniach totiž bolo na javisku množstvo scénografických prvkov a rekvizít, čo pedagógovia odôvodňovali prevahou názorného myslenia svojich zverencov, no hranie to skôr komplikovalo ako umožňovalo.

Ciele prehliadky, podľa slov hlavnej organizátorky a realizátorky Renáty Kopčekovej, riaditeľky Spojenej školy internátnej M. R. Štefánika vo Vranove nad Topľou, boli splnené. Kvalita divadelných produktov vzrástla a je nádej, že budúcnosť prinesie v tomto smere ešte mnoho dobrého a divadlo sa stane naozaj efektívnym umelecko-výchovným a terapeutickým médiom.

ĽUBICA BEKÉNIOVÁ
Foto: Veronika Bažalíková

Svetielko, Strážske – Návrat troch chrobákov